

УДК 321.7:324.2:354:328.185 (477)

[https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-2\(44\)-318-330](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-2(44)-318-330)

Кривошеїн Віталій Володимирович доктор політичних наук, професор, в.о. декана, факультет суспільних наук і міжнародних відносин, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, м.Дніпро, <https://orcid.org/0000-0003-4050-7845>

Дзега Володимир Дмитрович доктор філософії з публічного управління та адміністрування, асистент кафедри парламентаризму Навчально-наукового інституту публічного управління та державної служби, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ, <https://orcid.org/0000-0003-2745-4187>

Нинюк Інна Іванівна кандидат наук з державного управління, доцент кафедри політології та публічного управління, Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк, <https://orcid.org/0000-0001-6544-2393>

ВПЛИВ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ НА ДЕМОКРАТИЧНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

Анотація. Стаття присвячена темі впливу політичних партій на державне управління. Політичні партії стали ключовими демократичними акторами в забезпеченні участі громадян у політичних та адміністративних процесах. Своєю діяльністю вони виражають волю народу, визначають напрям суспільного розвитку, об'єднують різноманітні інтереси, цінності та думки в процесі прийняття політичних рішень, інституціоналізують їх. Метою статті є аналіз впливу політичних партій на демократизацію публічного управління. Ці процеси сприяють підвищенню ефективності державного управління, оптимізації умов і якості, прийняттю кваліфікованих управлінських рішень шляхом участі громадськості у формуванні та реалізації політики, що є важливою позитивною тенденцією розвитку державного управління і суспільства в цілому.

Визначено, що політичні партії відіграють важливу роль у суспільно-політичному житті, впливають на процес ухвалення політичних рішень і формування політичної системи, є основою багатопартійної системи й одним із ключових елементів демократії. Партії представляють різні політичні погляди, думки та інтереси громадян. Конкуренція між ними створює розмаїте політичне середовище. Беручи участь у виборчому процесі, громадяни мають

можливість висловити свою волю й обрати тих, хто представлятиме їхні інтереси у владі. Це дуже важливо для демократії, оскільки забезпечує громадянське право брати участь у політичному житті та відігравати певну роль в урядуванні.

Результати дослідження показують, що політичні партії відіграють важливу роль у демократичних системах. Вони представляють різні точки зору на політику та ідеологію, сприяють створенню альтернативних партій, підвищуючи політичну конкуренцію та різноманітність, а також полегшують громадянам вибір між різними політичними формами. Одним із механізмів, за допомогою яких партії впливають на державне управління, є їхні політичні платформи та ідеології.

Очевидно, що політичні режими різних суспільств по-різному реагують на деструктивну інформацію та психологічні впливи, тож насамперед необхідно пояснити основні переваги й недоліки демократичних і авторитарних режимів. Майбутні дослідження мають приділяти більше уваги цим питанням.

Ключові слова: партія, демократія, авторитаризм, міжнародні відносини, публічне управління.

Kryvoshein Vitaliy Volodymyrovych Doctor of Political Sciences, Professor, Acting Dean, Faculty of Social Sciences and International Relations, Oles Honchar Dnipro National University, Dnipro, <https://orcid.org/0000-0003-4050-7845>

Dzaha Volodymyr Dmytrovych Doctor of Philosophy in Public Management and Administration, assistant of the Department of parliamentarism, of the Educational and Scientific, Institute of Public Administration and Civil Service, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, <https://orcid.org/0000-0003-2745-4187>

Ninyuk Inna Ivanivna PhD in Public Administration, associate professor of Department of Political Science and Public Administration, Lesya Ukrainka Volyn National University, Lutsk, <https://orcid.org/0000-0001-6544-2393>

THE INFLUENCE OF POLITICAL PARTIES ON DEMOCRATIC RESPONSIBILITY IN PUBLIC ADMINISTRATION: A COMPARATIVE ANALYSIS

Abstract. The article is devoted to the question of the influence of political parties on public administration. Political parties have become key democratic actors in ensuring citizen participation in political and administrative processes. Through their activities, they express the will of the people, determine the direction of social

development, unite various interests, values and opinions in the process of making political decisions, and institutionalize them. The purpose of the article is to analyze the influence of political parties on the democratization of public administration. These processes have an impact on increasing the efficiency of public administration, optimizing conditions and quality, making qualified management decisions through public participation in the formation and implementation of policy, which is an important positive trend in the development of public administration and in general. society.

It was determined that political parties play an important role in social and political life, influence the process of making political decisions and forming the political system, are the basis of a multi-party system and one of the key elements of democracy. These parties represent different political views, opinions and interests of citizens. The competition between these parties creates a diverse political environment. By participating in the election process, citizens have the opportunity to express their will and elect representatives who will represent their interests. This is very important for democracy because citizens have the right to participate in political life and play a role in government.

The results of the study show that political parties play an important role in democratic systems. This is due to the fact that they contribute to the creation of alternative parties and represent different points of view on politics and ideology. Political parties make it easier for citizens to choose between different political forms and promote competition and political diversity. One of the mechanisms by which political parties influence public administration is their political platforms and ideologies.

It is obvious that the political regimes of different societies react differently to destructive information and psychological influences, so first of all it is necessary to explain the main advantages and disadvantages of democratic and authoritarian regimes. Future research should pay more attention to these issues.

Keywords: party, democracy, authoritarianism, international relations, public administration.

Постановка проблеми. Прийняття різних підходів до публічного управління відповідно до специфіки суспільного розвитку в кожній країні може гарантувати пильність і відповідність державного урядування.

Для тривалої життєздатності та легітимності сформованої демократичної системи першочергове значення має період адаптації, тобто пристосування громадянського суспільства до нового політичного стилю. Загальною ознакою переходу від демократичної стадії до консолідованої є активна участь індивідів у діяльності громадянського суспільства. Таке суспільство пропагує демократію як єдину життєздатну форму політичного розвитку і відмовляється розглядати інші форми правління.

Аморфність соціальної структури створює багато труднощів на шляху до демократизації, одна з яких полягає в тому, що неможливо сформувати керівні органи з представників соціальних інтересів за короткий проміжок часу, унаслідок чого управління державою може зазнати впливу інших загрозливих сил і негативно позначитися на національній безпеці країни.

Політичні партії постали як ключові демократичні актори, що забезпечують участь громадян у політичних та адміністративних процесах. Через їхню діяльність виражається воля народу, визначається напрям суспільного розвитку, збираються та інституціоналізуються різні інтереси, цінності й думки в процесі прийняття політичних рішень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Важливі аспекти функціонування політичних партій в публічному управлінні висвітлюються такими українськими ученими як П. Катринчук [10], Л. Новак-Каляєва [9], В. Лаврусь [7], Д. Єрьомка та Н. Гавкалова [5]. Правові засади впливу політичних партій на функціонування державного механізму стали темою дослідження І. Литвененко та І. Рижук [8]. До питання впливу політичних партій на демократизацію публічного управління у своїх публікаціях зверталися такі науковці, як З. Бурик, О. Попроцький та О. Єрмак [2;3], Т. Василевська [4] й інші.

Однак питання впливу політичних партій на демократизацію управління поки що не систематизовані і розроблені не в повному обсязі.

Мета статті – аналіз впливу політичних партій на демократичну відповідальність у публічному управлінні.

Виклад основного матеріалу. Демократизація влади та управління стала одним із вирішальних векторів соціально-політичних змін. Відкритий доступ до інформації створив можливості для усвідомленого вибору і суттєво вплинув на якість політичного процесу, практики врядування та особистий авторитет політиків і адміністраторів, яких перспектива суттєвого громадського контролю заохочує до конструктивного виконання своїх обов'язків.

Групи за інтересами організовуються і мобілізуються майже скрізь, коли починається процес демократизації. Тому для розуміння трансформації політичної культури важливо враховувати процеси, що відбуваються в громадянському суспільстві під час переходу до демократії. Формування демократичної політичної культури – це перехід від єдиної ідеології тоталітарних суспільств до ідеологічного та політичного плюралізму. Цей процес відбувається за різними сценаріями, залежно від національних і міжнародних обставин, що історично склалися. У демократичних суспільствах існує політико-ідеологічний діалог, який відіграє активну роль у забезпеченні того, щоб важливі цінності не були забуті або тривіалізовані.

На основі співпраці між наднаціональними та національними органами влади з'являються нові форми взаємодії між органами державної влади на

різних рівнях. У європейських країнах, де адміністративно-територіальні реформи безперервно проводяться з початку 1980-х років і система управління поступово перебудовується, проблема дублювання повноважень і завдань та невизначеності сфери дії є типовою для національного рівня. Це певною мірою знижує ефективність місцевих адміністрацій.

У процесах прийняття рішень і формування політики, державні службовці перебувають в оточенні конкретних осіб і діють під їхнім різномірним впливом. Гранти, субсидії, тендери й навіть пріоритети надання послуг можуть визначатися особистими вподобаннями, політичними позиціями і дружбою, а також суспільними інтересами. Хоча мережеве урядування є дуже автономним від держави, воно може контролюватися владою та політичними лідерами.

У контексті європейської інтеграції мережеве управління стало реальністю, яка передбачає як централізоване регулювання, так і залучення більшої кількості національних суб'єктів. Крім того, у системі мережевого врядування центральний уряд втрачає свою легітимність. Іншими словами, мережеве управління створює нові проблеми з легітимністю керівних органів.

Основною проблемою "управління без уряду" є відсутність підзвітності, тобто той факт, що "більшість груп у глобалізованому просторі не підзвітні за свої дії" незалежно від того, чи це організації громадянського суспільства, чи професійні асоціації, чи міжнародні організації. У міжнародному праві, наприклад, все більшого значення набуває "демократична дисципліна права", яка дозволяє вийти за рамки системи договорів з прав людини. У цьому контексті залишаються відкритими питання про демократичне правління, відповідальність посадових осіб діяти на власний розсуд відповідно до їхніх особистих переконань і розуміння "добра і зла", а також про їхній зв'язок з міжнародним правом. Отже, репрезентація демократії стосовно бюрократії є проблематичною, оскільки змінилися як пріоритети діяльності, так і вимоги до підзвітності перед громадянами. Проблема демократичної підзвітності виникає, зокрема, через те, що обрані представники втрачають владу над бюрократією та окремими управліннями, фактично звужуючи або нівелюючи можливість здійснення громадського контролю. Приватизація та децентралізація "незалежних" регуляторних органів зменшує здатність громадян контролювати ці органи через представницьку демократію [9].

З моменту заснування демократичних суспільств демократія як інструмент народовладдя розвивалася і прогресувала. Однак демократія в наш час ще не досягла рівня, який може гарантувати повне народовладдя. Проте, не можна ігнорувати вплив політичних партій на демократизацію управління. Вони відіграють важливу роль у політичному житті та представляють різні політичні погляди й ідеї громадян. Конкуренція між партіями створює

плюралістичне політичне середовище, що є важливим аспектом демократії. Політичні партії беруть участь у виборчому процесі, і громадяни мають можливість висловити свою волю та обрати тих, хто представлятиме їхні інтереси. Партії також сприяють політичній мобілізації та освіті громадян, допомагаючи їм висловлювати свої погляди й вимоги.

Сучасні політичні партії в ЄС можна охарактеризувати як різноманітні й динамічні. Вони відображають широкий спектр поглядів та ідеологій: консервативні, соціал-демократичні, ліберальні, зелені, ліві та праві.

У Європі існує значна кількість партій, які беруть участь у виборах і пропонують різні програми й підходи до вирішення суспільних проблем. Це свідчить про плюралізм політичних поглядів та існування різноманітних варіантів вибору для громадян.

Крім того, сучасні європейські партії беруть активну участь у формуванні політичних інститутів і в процесах прийняття рішень на різних рівнях – національному, регіональному та європейському. Вони представляють інтереси своїх виборців і намагаються втілити свої політичні програми в практичні дії.

Варто також зазначити, що партії в країнах ЄС перебувають під впливом глобальних тенденцій і викликів, таких як зміна клімату, міграційні процеси й економічна нестабільність. Вони стикаються з необхідністю адаптуватися до нових реалій та розробляти політичні стратегії, які б відповідали потребам суспільства.

Політичні партії сприяють формуванню громадської думки та розвитку демократичних процесів, створюючи платформи для діалогу між різними групами суспільства, визначаючи механізми вирішення соціальних і політичних проблем та пропонуючи соціальні компроміси. Контрольна функція реалізується через моніторинг діяльності урядів й інших державних інституцій. Громадяни мають можливість висловлювати незгоду, критикувати державну політику та програми, притягати їх до відповідальності та вимагати змін. Це сприяє прозорості, підзвітності й ефективності державного управління [3].

Окремі політичні партії сприяють етизації публічної сфери в державі, формулюючи етичні цінності та принципи своєї діяльності, які відображаються в ідеології партії, оскільки "партії як учасники політичного процесу не тільки представляють інтереси різних соціальних груп, але й відстоюють різні концепції добра". Основні цінності та принципи політичних партій викладені в партійних платформах, статутах й інших внутрішньо-партійних документах.

Однак частка таких партій все ще не дуже висока. Експерти виявили під час масштабного дослідження, що лише 35% партій мають етичний кодекс або

кодекс поведінки на додаток до конституції та статуту. Провідними країнами в цьому відношенні є Нова Зеландія, Канада, Нідерланди, Албанія, Латвія, Велика Британія, Словаччина та Мальта. Деякі країни, наприклад, Швеція, частіше використовують формальні етичні принципи для визначення доброчесності в партійних організаціях. Однак в Україні, Австрії, Румунії, Литві, Люксембурзі, Португалії, Словенії та Німеччині партійних етичних кодексів "мало, якщо вони взагалі існують" [4].

Політична конкуренція та підтримка демократичних цінностей також є важливими рисами політичної системи ЄС, як можна побачити з аналізу характеристик політичних партій. Європейська партійна система заохочує демократичну конкуренцію, де партії змагаються за голоси виборців і владу. Це сприяє динаміці й розвитку політичної системи, заохочуючи партії постійно вдосконалювати свої програми, залучати нові ідеї та розробляти ефективні стратегії. Політичні партії ЄС є провідними захисниками демократичних цінностей, прав людини і верховенства права. Вони відіграють активну роль у зміцненні демократії, забезпеченні стабільності та просуванні вільних і відкритих суспільств.

У рамках ЄС політичні партії співпрацюють і взаємодіють через кордони та роблять свій внесок у розробку спільних стратегій і підходів до розв'язання спільних проблем. Це важливо для забезпечення європейської інтеграції.

В Україні партії були створені для забезпечення участі громадян у політичному житті країни, а не лише їхніх окремих частин. Вони покликані формувати політичну волю всього українського народу, багатонаціональної держави і виражати насамперед національні інтереси. Водночас, діючи безпосередньо на місцевому рівні, політичні партії мають забезпечувати поєднання загальнонаціональних і місцевих інтересів.

Політичні партії беруть участь у процесі державно-владних відносин і водночас, будучи добровільними організаціями громадянського суспільства, виконують функції необхідних органів представницької демократії, гарантуючи участь громадян у політичному житті суспільства та тісну взаємодію з державою, органами державної влади й органами місцевого самоврядування.

Правове регулювання створення та діяльності політичних партій безпосередньо пов'язане з правом народу на об'єднання, на участь в управлінні державою. Це розвиток різних форм реалізації народного права на участь у політичному житті.

Традиційно в юриспруденції політичні партії вивчаються в рамках конституційного права, оскільки їхня організаційна природа ставить їх у межі конституційно-правового регулювання. Однак норми, що стосуються політичних партій, можна знайти в субсидіарних порядках цивільного, податкового й адміністративного права.

Основні правові засади організації та функціонування політичних партій регулюються Конституцією України [6], стаття 15 якої гарантує економічну, політичну й ідеологічну багатоманітність у суспільному житті та свободу політичної діяльності.

Як політико-правові інститути, політичні партії, з одного боку, є важливою ланкою у вертикальних відносинах між державою і суспільством і водночас невід'ємним елементом останнього, що опосередковує всі аспекти політичного процесу – від представлення колективних інтересів до ухвалення та реалізації рішень. З іншого боку, політичні партії в демократичних режимах являють собою складну мережу горизонтальних зв'язків у самому суспільстві, сприяючи існуванню і функціонуванню механізмів його саморегуляції та саморозвитку. Діяльність політичних партій є важливим механізмом розподілу й перерозподілу владних ресурсів у державі та суспільстві і рушійною силою демократичного розвитку.

Демократія передбачає існування активних політичних партій, які виконують низку взаємопов'язаних функцій, необхідних у процесі демократичного управління. Демократія – це загальне прагнення людства і практика, яка в різних формах реалізується в різних частинах світу. Демократія – це також політична система, в якій діяльність влади контролюється народом, і в процесі здійснення такого контролю народ виступає як рівний. Найкращий вибір з ключових питань і найточнішу оцінку якості демократії роблять ті, кого це безпосередньо стосується, – самі громадяни. Тому громадяни – головні учасники демократичних перетворень у будь-якій країні, а відправною точкою для реформ є національний і місцевий рівень. Демократія пов'язана з багатьма національними та міжнародними процесами, які визначають зміни в технологічній інфраструктурі, цивілізації та глобалізації.

В Україні вплив політичних партій на прийняття рішень у регіональній адміністративній системі є складним і багатогранним питанням. З одного боку, політичні партії відіграють важливу роль у демократичному процесі, представляючи й озвучуючи інтереси різних груп громадян. Вони можуть слугувати механізмом, за допомогою якого громадяни можуть виражати свою волю та вимагати змін у системі управління. З іншого боку, сильний вплив політичних партій на процеси прийняття рішень може мати негативні наслідки, такі як корупція, нездатність вирішувати ключові питання, відсутність прозорості та вплив лобістських груп[1].

Аналізуючи вже наявні дослідження, можемо виділити основні аспекти впливу політичних партій на демократизацію публічного управління (Рис.1).

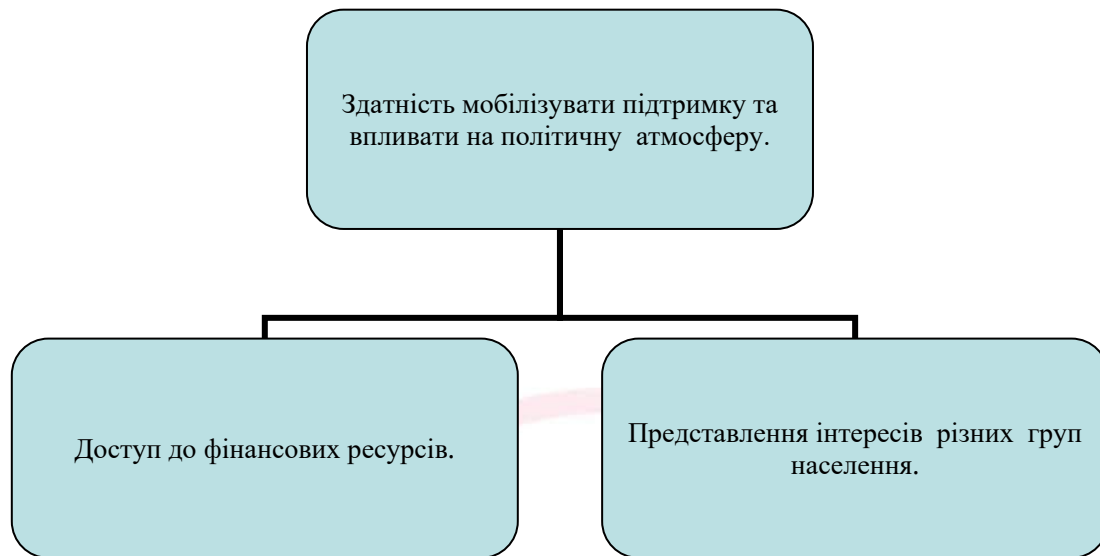

Рис. 1 Основні аспекти впливу політичних партій на демократизацію публічного управління.

Джерело: створено автором, на основі власних спостережень.

Однією з головних причин, чому політичні партії впливають на процеси прийняття рішень, є їхня здатність мобілізувати підтримку та впливати на політичну атмосферу. Вони мають широке коло членів, активістів і прихильників, які можуть впливати на прийняття рішень політичною елітою. Крім того, партії мають доступ до фінансових ресурсів, які дають їм змогу підтримувати кампанії, наймати консультантів і проводити заходи зі зв'язків з громадськістю, що може посилити їхній вплив на процеси прийняття рішень.

Ефективне врядування стосується безпеки людей, тобто раціонального суспільного устрою, придушення злочинності, громадянських заворушень, запобігання чи припинення воєн (у тому числі гібридних), захисту людей від природних і техногенних загроз, тобто питань фізичного та економічного виживання, і захисту природи від людини, тобто питань зеленого врядування та екологічного мислення. Розв'язання цих проблем завжди вимагає певної централізації та концентрації політичної влади. У сучасному світі процес модернізації призвів до посилення конфліктів між державним і приватним секторами, між політикою й економікою, між політикою та управлінням, між бізнесом і економікою.

Принципи, покладені в основу правового регулювання взаємодії політичних партій і влади, є індикаторами демократичного розвитку країни та форми правління. У багатьох країнах політичні партії відіграють важливу роль у формуванні уряду й у відносинах між главою держави і парламентом [8].

Подолання протиріч або принаймні їх зменшення є складним завданням для органів державного управління та громадських організацій. Йдеться про створення нових систем стримувань і противаг для контролю за використанням

влади, запобігання можливим зловживанням або свавільству, мотивування можновладців до підзвітності та захисту громадян, споживачів і працівників. Останнє є постійним джерелом напруги на всіх рівнях влади й управління. У цьому контексті втрата координації та системи стримувань і противаг послаблює владу і перешкоджає здатності уряду діяти та впроваджувати свою політику.

Однак існує також небезпека, що вплив політичних партій підриває принципи прозорості, відкритості та раціонального прийняття рішень. Партії можуть чинити тиск на урядовців і державні установи для досягнення своїх політичних цілей. Це може призвести до вибіркового процесу в прийнятті рішень, в яких інтереси конкретної партії та її прихильників мають пріоритет над загальними інтересами суспільства і громадян.

Вплив політичних партій також може призвести до корупції та шахрайства в державному управлінні. Партійні зв'язки й партійна лояльність можуть переважати над професіоналізмом і неупередженістю в оцінці процесів прийняття рішень, що призводить до приховування корупції та нецільового використання ресурсів.

Більше того, партійний вплив на адміністративну систему часто може призводити до політичної нестабільності. Наслідком зміни правлячої партії може стати призупинення незавершених проєктів, зміни пріоритетів і стратегій розвитку та втрата довіри суспільства до адміністративної системи [2].

Політичні партії можуть функціонувати і як опора демократії, і як інституційні системи, що підтримують авторитарні тенденції. При цьому значення і статус окремих партій і партій в цілому в політичній системі визначаються внутрішніми і зовнішніми факторами. До першої групи належать внутрішня структура партії, її керівництво та характер процесу прийняття політичних рішень. До другої – значна кількість змінних, пов'язаних з характеристиками політичної системи держави, таких як партійна та виборча системи. Ці характеристики можуть бути враховані для опису конкретної партійної системи і для того, щоб зробити висновки про демократизуючу роль партій.

Звичайно, різні політичні режими по-різному реагують на деструктивні інформаційно-психологічні впливи, тому спочатку необхідно коротко описати основні сильні та слабкі сторони демократичних і авторитарних режимів. Зауважимо, що такі сторони тут визначаються з погляду їхнього впливу на стабільність певного режиму [7].

Наприклад, білоруська влада жорстко контролює ЗМІ, а незалежні журналісти і блогери стикаються з переслідуваннями та затриманнями. Держава активно переслідує ЗМІ й окремих осіб, блокує веб-сайти та посилює правовий контроль над цифровими медіа. Оскільки кількість незалежних

джерел новин зменшується, все більше білорусів звертаються до соціальних мереж.

Ситуація в Білорусі погіршилася після виборів у серпні 2020 року, коли почастишали випадки переслідування та ув'язнення журналістів. Петро Катеринич зазначає, що після політичної кризи та вторгнення росії в Україну в лютому 2022 року влада посилила свавільні арешти працівників ЗМІ, блогерів, активістів та користувачів і виносила суворі вироки затриманим [10]. Силовики проводили обшуки в будинках, застосовували тортури та відеозізнання для придушення критичного дискурсу. Війна та міжнародні санкції змусили білоруський уряд посилити пропагандистські й інформаційні операції. Державні ЗМІ легітимізували окупацію на різних підставах, тоді як опозиційні медіа висловлювали проукраїнські настрої. Російська та білоруська державна пропаганда еволюціонувала навколо президентських виборів 2020 року, зі значними змінами в її механізмах. Геополітична боротьба за вплив на пострадянському просторі відіграла важливу роль у формуванні цих змін. Білоруський приклад показує, як політики впливають на виконавчу владу в умовах авторитаризму.

Висновки. Підвищення ефективності державного управління та оптимізація умов і якості прийняття кваліфікованих управлінських рішень через участь громадськості у формуванні та реалізації політики є важливими позитивними тенденціями розвитку державного управління і всього суспільства.

Партії відіграють важливу роль у суспільно-політичному житті, впливаючи на процес прийняття рішень і формування політичних систем. Вони є основою багатопартійності та одним із ключових елементів демократії, представляють різні політичні погляди, думки й інтереси громадян. Завдяки конкуренції між ними формується різноманітне політичне середовище. Партії беруть участь у виборчому процесі, громадяни мають можливість висловлювати свої бажання та обирати представників своїх інтересів у владу. Це надзвичайно важливо для демократії, оскільки громадяни мають право брати участь у політичній діяльності та відігравати роль в уряді. Крім того, політичні партії зазвичай використовуються як засоби для політичного вербування та навчання населення. Вони беруть участь у політичній діяльності, сприяють розвитку політичної свідомості, висловленню думок і запитів.

Політичні партії є важливими в демократичних системах, оскільки вони сприяють створенню альтернативних політичних партій і представляють різні точки зору на політику та ідеологію. Вони полегшують громадянам можливість вибору між різними формами правління, що сприяє конкуренції та розвитку політичної різноманітності. Одним із механізмів, за допомогою якого

політичні партії впливають на публічне управління, є їхні політичні платформи й ідеологія. Через них вони виступають за конкретні політичні рішення та ініціативи, спрямовані на покращення демократичного характеру і стандартів. Політичні партії беруть активну участь у політичному процесі, зокрема як у голосуванні, так і у вирішенні питань.

Очевидно, що різні політичні системи в суспільстві по-різному реагують на деструктивну інформацію та психологічні ефекти, тому спочатку необхідно описати основні переваги та недоліки демократичних і авторитарних систем. У наступних дослідженнях цим питанням слід приділити більше уваги.

Література:

1. Бевз Ю. Правова основа організації та функціонування політичних партій в Україні. Університетські наукові записки. 2019. С. 43–53. DOI: <https://doi.org/10.37491/unz.71.4> (дата звернення: 29.01.2024).
2. Бурик З. Вплив політичних партій на систему публічного управління регіону. *Наукові інновації та передові технології*. 2023. № 6 (20). DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-6\(20\)-165-171](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-6(20)-165-171) (дата звернення: 29.01.2024).
3. Бурик З., Попроцький О., Єрмак О. Механізми впливу політичних партій на демократизацію управління. *Наукові перспективи*. 2023. № 6 (36). DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-6\(36\)-61-75](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-6(36)-61-75) (дата звернення: 29.01.2024).
4. Василевська Т. Вплив політичних партій на етизацію публічного управління та демократичного врядування. *Наукові інновації та передові технології*. 2023. № 7 (9). DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-7\(9\)-288-300](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-7(9)-288-300) (дата звернення: 29.01.2024).
5. Гавкалова Н., Єрьомка Д. Роль інститутів громадянського суспільства у процесах демократизації публічно-управлінської сфери. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2023. № 1 (7). DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-1\(7\)-134-146](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-1(7)-134-146) (дата звернення: 29.01.2024).
6. Конституція України : від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР : станом на 1 січ. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr#Text> (дата звернення: 30.01.2024).
7. Лаврусь В. Порівняльний аналіз стійкості систем публічного управління в демократичних та авторитарних режимах до деструктивних інформаційно-психологічних впливів. *Актуальні проблеми державного управління*. 2021. № 3 (84). С.30–36. URL: <http://uran.oridu.odessa.ua/article/view/246233/243714> (дата звернення: 29.01.2024).
8. Литвиненко І. Л., Рижук І. В. Правові засади впливу політичних партій на функціонування державного механізму. *Київський часопис права*. 2021. № 3. С. 44–60. URL: <http://kyivchasprava.kneu.in.ua/index.php/kyivchasprava/article/view/35> (дата звернення: 29.01.2024).
9. Новак-Каляєва Л. Основні тенденції розвитку публічного управління в динаміці сучасних інформаційно-технологічних і соціально-політичних змін. *Публічно-управлінські та наукові практики*. 2023. Випуск 1. URL: <https://doi.org/10.31673/2786-7412.2023.011468> (дата звернення: 29.01.2024).
10. Katerynych P. Propaganda at play: a thematic analysis of belarusian media narratives in the context of the russo-ukrainian war. *Media literacy and academic research*. 2023. No. 6 (1). P. 23–39. URL: <https://doi.org/10.34135/mlar-23-01-02> (date of access: 29.01.2024).

References:

1. Bevz, Yu. (2019). Pravova osnova orhanizatsii ta funktsionuvannia politychnykh partii v Ukraini [Legal basis of organization and functioning of political parties in Ukraine]. *Universytetski naukovy zapysky – University scientific notes*, 43–53. [in Ukrainian].

2. Buryk, Z. (2023). Vplyv politychnykh partii na systemu publichnoho upravlinnia rehionu [The influence of political parties on the system of public administration of the region]. *Naukovi innovatsii ta peredovi tekhnolohii – Scientific innovations and advanced technologies*, 6 (20). [in Ukrainian].
3. Buryk, Z., Poprotskyi, O., Yermak, O. (2023). Mekhanizmy vplyvu politychnykh partii na demokratyzatsiiu upravlinnia [Mechanisms of influence of political parties on the democratization of management]. *Naukovi perspektyvy – Scientific perspectives*, 6 (36). [in Ukrainian].
4. Vasylevska, T. (2023). Vplyv politychnykh partii na etyzatsiiu publichnoho upravlinnia ta demokratychnoho vriaduvannia [The influence of political parties on the ethnoization of public administration and democratic governance]. *Naukovi innovatsii ta peredovi tekhnolohii – Scientific innovations and advanced technologies*, № 7 (9). [in Ukrainian].
5. Havkalova, N., Yeromka, D. (2023). Rol instytutiv hromadianskoho suspilstva u protsesakh demokratyzatsii publichno-upravlinskoi sfery [The role of civil society institutions in the processes of democratization of the public-management sphere]. *Aktualni pytannia u suchasni nauksy – Current issues in modern science*, 1 (7). [in Ukrainian].
6. Konstytutsiia Ukrainy : vid 28.06.1996 r. № 254k/96-VR: stanom na 1 sich. 2020 r. [Constitution of Ukraine: from June 28, 1996 No. 254k/96-BP: as of January 1 2020]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr#Text> [in Ukrainian].
7. Lavrus, V. (2021). Porivnialnyi analiz stiihosti system publichnoho upravlinnia v demokratychnykh ta avtorytarnykh rezhymakh do destruktyvnykh informatsiino-psykholohichnykh vplyviv [Comparative analysis of the stability of public administration systems in democratic and authoritarian regimes to destructive informational and psychological influences]. *Aktualni problemy derzhavnoho upravlinnia – Actual problems of public administration*, 3 (84), 30–36. [in Ukrainian].
8. .Lytvynenko, I. L., Ryzhuk, I. V. (2021). Pravovi zasady vplyvu politychnykh partii na funktsionuvannia derzhavnoho mekhanizmu [Legal bases of the influence of political parties on the functioning of the state mechanism]. *Kyivskyi chasopys prava – Kyiv Journal of Law*, 3, 44–60. [in Ukrainian].
9. Novak-Kaliaieva, L. (2023). Osnovni tendentsii rozvytku publichnoho upravlinnia v dynamitsi suchasnykh informatsiino-teznolohichnykh i sotsialno-politychnykh zmin [The main trends in the development of public administration in the dynamics of modern information-technological and socio-political changes]. *Publichno-upravlinski ta naukovi praktyky – Public management and digital practices*, 1. [in Ukrainian].
10. Katerynych, P. (2023). Propaganda at Play: A Thematic Analysis of Belarusian Media Narratives in the Context of the Russo-Ukrainian War. *Media Literacy and Academic Research*. 6(1), 23–39.